

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. XXIII. De sententiæ executione, & mundi innouatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

ranus in cap. 4. Ecclesiastæ, explicans illud, *Et indicavi utroque feliciorem qui necdum natus est; dicit, eos habituros vitam iucundioram quam in hoc mundo naturaliter haberi possit: & ita sentire æque Doctores.* Scotus in 2. d. 33. q. 1. probabile ænset, *eos omnium rerum naturalium cognitionem habituros longè maiorem quam omnes Philosophi habuerunt.* Marsilius in 2. q. 19. a. 5. dicit *eos amatos Deum suprà omnia.* Idem plerique recentiores? Neque hinc sequitur, illos habituros beatitudinem naturalem, aut (vt aliquando asseruit Pelagius) illos fore beatos extra regnum cælorum; quia labes peccati obstat, quò minus beatitudinem naturalem obtinere dicantur, etsi forte omnia alia bona illius status habeant. Quod ad Pelagium attinet, is putauit eos verè beatos fore visione Dei, etsi extra regnum cælorum, quod est hæreticum. Nec obstat quòd aliqui veteres durius de paruulis senserint, & maxime S. Fulgentius De fide ad Petrum, cap. 27. quia res non erat adhuc satis discussa, nec pœna debita peccato originali satis cognita.

Non habent propriam beatitudinem naturalem.
Augustinus
Ep. 106. &
Hæres. 88.

Non erunt in specu obscuri.

Quo verò loco futuri sint, incertum. Valdè credibile est, non fore concludendos in specu aliquo profundo, horrido, & tenebrioso: in tali enim loco, resumpto corpore, sine graui afflictione, quam non sunt commeriti, esse non possent. Deinde cauitas ista deberet esse maxima, & latior amplissimo Regno, vt tanta multitudo commodè & absque compressione in ea posset habitare. Facile erit Deo, in mundi renouatione eis locum congruum, nimirum lucidum, æternum, & satis capacem, etiam intra terram (si opus est) præparare. Non deerit diuina benignitas naturæ ad ipsam imaginem conditæ, quæ nulla sua propria culpa bonis cælestibus est exclusa, ad obtinendâ ea quæ excellentiæ illius naturæ sunt consentanea, vt ipsum læta & contenta in æternum veneretur & laudet. Vnde etsi dicantur damnati, quia cælesti gloria ad quam erant conditi, in æternum sint priuati; tamen credibile est, eorum statum longè feliciorem ac lætiorem fore, quam sit alicuius hominis mortalis in hac vita. Hæc obiter de paruulorum iudicio.

CAPVT XXIII.

De sententia executione & mundi innouatione.

LATA sententia, statim sequetur executio: nam cum Iudex sit ¹⁴⁶ omnipotens, sermo eius est efficax. Hæc executio consistet potissimum in duobus: nam & ignis quo mundus ardebit, summa vi irruet

irruet in damnatos, eosque inuoluet undique; & statim maximo hiatu sub pedibus eorum aperiet se terra usque ad inferos, & tota illa multitudo in illum simul cum igne inuolvente præcipitabitur. Totum hoc fiet cum immenso fragore & strepitu, tum ignis corripientis, tum terræ disultantis, tum hominum cadentium & exclamantium. Colliguntur hæc omnia satis manifestè ex Scripturis; Psal. 96. *Ignis ante ipsum (Iudicem) præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius;* nimirum post latam sententiam. Psal. 139. *Cadent super eos carbones, in ignem deicies eos, in miserijs non subsistent. Cadent,* quia ex alto vi sententiæ Iudicis in eos ignis cum carbonibus ardentibus immittetur, quo in ignem infirmi deiciantur. Psalmus 93. *Vt mitiges ei à diebus malis, donec fodiat peccatori fouea.* Loquitur Propheta de extremâ illa fouea, in quam cadent omnes peccatores in die Iudicij, ut ex sequentibus versiculis colligitur. Hanc foueam quisque sibi peccando fodit. Psalmo 10. *Pluet super peccatores laqueos, ignis, & sulphur, & spiritus procellarum pars calicis eorum.* Vbi insinuator, hunc ignem fore sulphureum, & instar procellæ vehementissimæ impijs incubiturum, sicut in Sodomis accidit. Matth. 13. *Mittet Angelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatem, & mittent eos in caminum ignis.* Quibus verbis etiam indicatur, Angelos hunc ignem immisuros, & per illum impulsuros impios in tartarum.

Ignis inuoluet reprobos: terra usque ad inferos abiscet.

Porro diuina virtute fiet, ut breui tempore ad terminum perueniat, alioqui facillè quatuor aut quinque horis opus foret, ut naturali pondere tantum spatium absoluant, quod putatur esse minimum mille leugarum. Simulatque ad terminum peruenerint, terra firmissimè se claudet, & in omnem æternitatem clausa manebit: ita ut nullus damnatorum possit unquam exire, vel ad superiora emergere. Spectabunt hæc omnia non solum Beati, sed etiam paruuli qui sine Baptismo defuncti, & iusticiam diuinam admirabuntur, seque felices ducent, quod tantis malis in æternis sint exempti.

Diuina virtute statim erunt in termino.

147 His peractis, mundoque ab omni inquinamento peccatorum per ignem expiato, repente diuina virtute fiet mundi renouatio. Sicut enim resurrectio corporum facta est quasi in momento, ita etiam fiet mundi renouatio tempore imperceptibili. Huius renouationis multis locis S. Scriptura meminit. Isaia 65. *Ecce ego creo celos novos, & terram nouam: & non erunt in memoria priora, & non ascendent super eos.* Tanta enim erit illorum pulchritudo & suauitas,

Renouatio mundi fiet subito.

tas, vt priora omnia quasi nihili æstimentur. 2. Petri 3. *Nonos celos & nouam terram secundum promissa ipsius expectamus, in quibus iustitia habitat.* Apoc. 21. *Vidi celum nouum, & terram nouam: primum enim celum & prima terra abiit, &c. & infra: Et dixit qui sedebat in throno: Ecce unua facio omnia.* Idem indicat Apostolus ad Rom. 8. *Ipsa creatura liberabitur à seruitute corruptionis in libertatem gloria filiorum Dei.*

Quomodo
fit renouatio.

Non erit im-
mutatio sub-
stantia in ca-
lis & ele-
mentis.

Petes, Quomodo hæc renouatio fiet? Respondeo: Hæc renouatio non fiet per interitum substantiæ cælestium corporum & elementorum, & creationem substantiæ nouæ præstantioris, vt quidam putant. Si enim renouatio corporum, quæ fiet in resurrectione, non abolebit priorem substantiam corporis humani (etsi ea tota terrena & per se vilissimæ sit) sed eandem restituet, & vestiet gloria seu qualitibus gloriofis supra naturæ conditionem: multò minus renouatio quæ fiet in cælis & elementis, quæ per se pura, simplicia & incorruptibilia sunt, eorum substantiam abolere debet. Confirmatur ex Apostolo ad Rom. 8. vbi dicit, *creaturam* (cælestia corpora & elementa) *esse subiectam vanitati & seruituti, & sub hac seruitute ingemiscere & expectare reuelationem gloria filiorum Dei*, vt & ipsa liberetur ab illa seruitute. atqui si deberet interire, non expectaret illud tempus, quia non appetit suum interitum: nec ipsa haberet spem libertatis gloriæ filiorum Dei. Denique pertinet ad Opificis dignitatem, vt mundus quem initio condidit, non pereat secundum substantiam, quasi minus bene factus; sed manente eadem substantia, eleuetur ad statum supernaturalem, sicut & ipsa corpora humana. Idem docet S. Augustinus lib. 20. De Ciuit. Dei cap. 14. *Peracto Iudicio tunc esse dicitur hoc celum & hac terra, quando incipiet esse celum nouum & terra noua. Mutatione namque rerum non omnimodo interitu transibit hic mundus. Vnde & Apostolus ait: Præterit enim figura mundi huius. Figura ergo præterit, non natura. Et S. Hieronymus in cap. 65. Isaie. *Nouos celos & nouam terram videbimus. Non dixit Petrus, alios celos & aliam terram, sed veteres & antiquos in melius commutatos.* In eadem sententia sunt plerique Patres Latini, & ferè Doctores Scholastici, & satis insinuat in Scriptura Psal. 148. *Statuit ea in æternum, & in sæculum sæculi: præceptum posuit, & non præteribit.* id est, constituit vt cælum, sol, luna, stellæ, & aquæ cælestes permaneant in omnem æternitatem: hoc decreto suo sanxit, cuius dederet vis numquam desinet. & Ecclesiastæ 3. *Didici quod omnia opera que fecit Deus, perseverent in per-**

Augustinus.

Hieronym.

perpetuum. Nec obstat illud, Psalmi 101. *Ipsi (cæli) peribunt, tu autem permanes, & omnes sicut vestimentum veterascent, & sicut operatorium notabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.* hoc enim intelligendum de interitu secundum externam speciem, non secundum substantiam, vt colligitur ex iisdem verbis: quia vestis & operimentum quod inuertitur, non mutatur substantiâ, sed specie externa. *Veterascent cælum temporibus*

Quomodo cæli veterascent.

148 *ibunt.* Renouatio itaque ista non consistit in mutatione essentia, sed status & qualitatum, (sicut renouatio corporis humani) ita vt planè aliud cælum & alia terra esse videatur. Nam primò cessabit motus cælorum, ac proinde vicissitudo diei ac noctis, hiemis & æstatis, ætus & frigoris, ortus & interitus; eritque semper eadem cæli & terræ facies, eadem serenitas & pulchritudo: aberunt nubes & venti, pluuia & grandines, niues & glacies. Deinde lux solis, lune, & astrorum minuscè augebitur iuxta illud Isaia 30. *Erit lux lune sicut lux solis, & lux solis erit septemplex sicut lux septem dierum.* quem locum Doctores cum S. Hieronymo passim intelligunt ad litteram de hac innouatione, in qua lux lunæ futura sit instar lucis solaris quæ nunc est, & lux solis septuplo maior quàm sit, modò, vt indicant illa verba, *Sicut lux septem dierum.* quod non potest commodè intelligi, nisi de luce septem dierum in vnum collecta, seu de luce in septuplum aucta. Hinc orbès cælestes & elementa mirum in modum illustrabuntur, & planè aliam speciem induent. Credibile etiam est, innumeram stellarum multitudinem, quæ modò non apparet, tunc vt lucis illius apparituram, vt nouerunt in cælo, exhibeat speciem: non enim lumen solis obfuscabit lumen stellarum, sed augebit, ita vt omnes reddat conspicuas. Nec obstat quòd modò illas obfuscare videatur: quia reuera non obfuscant eas in se, sed solùm nostro ad spectui propter imbecillitatem oculorum: magna enim lux ita implet & obruit sua specie oculorum aciem, vt minorem lucem videre nequeat: tunc autem vis oculorum erit ita valida, vt à magna luce non obruatur, sed simul cum ea plurimas paruas luces distinctè cernere queat. Simili modo sonus magnus (qualis est campanæ propinquæ) ita implet nunc aures, vt simul paruos sonos audire nequeant; tunc autem poterunt.

Matth. 24.

Erit alia facies rerum, ita vt omnia videantur noua.

Stella innumera apparerunt.

Quo modo nunc lumen maius obfuscet lumen minus.

Aqua putatur futura limpida instar purissimi crystalli, terra fulgida instar auri, vel perspicua instar vitri; idque valde profundè, nimirum vsque prope tartarum, vt insinuat S. Thomas in 4. dist. 48. quest. 2. artic. 4. Denique omnia per hanc inuolutionem eam pulchritudinem assequentur, quæ respondeat gloriæ sanctorum, seruata tamen proportione inter ipsa corpora: quò enim sublimiora sunt, eò maiore gloria decet ea vestiri.

CAPVT XXIV.

De Inferno & pœnis inferorum.

INFERNUM vocamus locum damnatorum, in quo pœnas pro suis peccatis in corpore & anima sunt daturi. De quo tria nobis tractanda. Primò, vbi sit. Secundò, quanta eius amplitudo & capacitas. Tertio, quæ sint ibi pœnarum genera. De primo, certum est infernum esse sub terra. Est communis sententia Doctorum & Sanctorum, & communis fidelium sensus. Idem senserunt Philosophi antiqui & Poëta, qui huius rei meminerunt. Probat ex Scripturis, Numerorum 16. *Dirupta est terra sub pedibus eorum, & aperiens os suum deuorauit illos, descenderuntque viui in infernum aperti humo.* Psalm. 105. *Aperta est terra, & deglutiuit Dathan, & operuit super congregationem Abiron.* Psalm. 54. *Veniat mors super illos, & descendant in infernum viuentes.* & ad Ephes. 4. *Quòd autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primò in inferiores partes terræ. vbi inferos vocat inferiores partes terræ, & κατὰ ἄνω μέρη τῆς γῆς.* Sunt ergo inferi, ad quos Dominus descendit, vt in Symbolo dicitur in imis terræ regionibus. Denique Matthæi 12. *Sicut fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus, sic erit Filius hominis in corde terræ tribus diebus & tribus noctibus.* In corde terræ, id est, apud inferos, ad quos Dominus descendit, vt animas sanctorum Patrum inde eriperet. Idem luculentè, tradunt Patres. Tertullianus lib. De anima, cap. 55. *Inferos Plato velut gremium terræ describit in Phaëone, quò omnes labe mundialiunè sordium consluendo, & ibidem desidendo exhalent, &c. Nobis (Christianis) inferi non nuda canoscitas, nec subdiuina aliqua mundi sentina creduntur, sed in fossa terræ & in alto vastitas, & in ipsis visceribus eius abstrusa profunditas.* Explicat hic Tertullianus communem Christianorum sententiam, quam deinde probat ex dicto loco Matth. 12. *Siquidem, inquit, Chri-*